

Μητρώον

Ὁ Μητροπολίτης Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως Σωφρόνιος ἐγεννήθη ἐν Σηλυβρίᾳ (Θράκης) τῇ 21 Ἰανουαρίου 1875 ἐκ γονέων Ἀναστασίου καὶ Βανθίππης Σταμούλη, ὀνομασθεὶς Σωτήριος.

Μετά τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἐλληνικοῦ σχολείου (ἀστικῆς σχολῆς) τῆς γενετείας του ἐδιδάχθη ἐπὶ ἓν ἔτος ὑπὸ οἰκοδιδασκάλου μαθήματα α' καὶ β' γυμνασιακῆς τάξεως, οὕτως ὥστε, μετά ἐξετάσεις, κατετάχθη εἰς τὴν γ' τάξιν τοῦ γυμνασίου τῆς ἐν Κων/πόλει Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς (ΣΤ' τάξιν κατὰ τὴν ἀπαρίθμησιν), ἀποφοιτήσας αὐτῆς ἐν ἔτει 1893.

Μαθητὴς ἔτι τῆς εἰρημένης Σχολῆς ἐβραβεύθη ἐν τῷ Ζωγραφείῳ διαγωνίσματι τοῦ αὐτόθι Ἑλλήν. φιλολογικοῦ Συλλόγου διὰ συλλογῆς μνημείων ζώντων τῆς ἑλλην. ἀρχαιότητος παρὰ τῷ λαῷ τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος του.

Ἐπιθυμῶν ἀνέκαθεν νὰ σπουδᾷ Θεολογίαν ὅπως καταταχθῇ εἰς τὸν κληρὸν, ἠναγκάσθη ἕνεκα τῆς ἀνθρώσεως τοῦ πατρός του, νὰ παραμείνῃ ἐν Σηλυβρίᾳ ἐπὶ δύο ἔτη, ἐργαζόμενος πῶς ἐν τῷ ἀτμομύλῳ αὐτοῦ. Ἐνδόντος καὶ τούτου εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ υἱοῦ του, ἀπεφάσισεν οὗτος ἰνα ἀποστείλῃ αὐτὸν εἰς Ἀθήνας πρὸς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς. Προβαλὼν ὅμως τῷ νεαρόν ἔπεισεν αὐτὸν ἵνα σπουδᾷ κατ' ἀρχὰς νομικά, λέγων ὅτι ταῦτα εἶναι χρήσιμα τῷ κληρικῷ ἐν τε τῇ ἀλυτρώτῃ Ἑλλάδι καὶ τῷ ὅπαδῷ τοῦ ἐμπορίου, εἰς ὃ κατὰ τὴν σύμφωνον πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπιθυμίαν γνώμην του, θά ἦτο δυνατόν νὰ ἐπανεέλθῃ ὁ υἱός του. Ὁ Σ. ἐγγραφεὶς ἐν τῇ νομικῇ σχολῇ παρηκολούθει καὶ τὰ φιλοσοφικά, ἱστορικά καὶ θεολογικά μαθήματα, ἐμμένων πάντοτε ἐν τῇ ιδέᾳ του νὰ ἱερωθῇ.

Ἐν Ἀθήναις συνειργάσθη ἐν τῇ ἀνιδρύσει τῆς "Θρακικῆς Ἀδελφότητος" ἧς ἐκρημάτισε γενικός γραμματεὺς, ἐπιμεληθεὶς καὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς "Θρακικῆς Ἐπετηρίδος" αὐτῆς (1897).

Ἐκτραγέντος ὅμως τοῦ ἐλληνοτουρκικοῦ πολέμου κατετάχθη ὡς ἐθελοντῆς εἰς τὸ μηχανικόν, λαβὼν μέρος εἰς/τὴν μάχην τοῦ Δομοκοῦ (παρὰ τὴν Ἀγόργιαννῃν) καὶ γενόμενος δεκανεὺς.

Ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ πολέμου ὑπέστη τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις, ἀν-
ηγорεύθη κατὰ τό θέρος τοῦ 1898 διδάκτωρ τῆς νομικῆς μέ τόν βαθμόν
λίαν καλῶς.

Ἐγγραφεῖς εἶτα εἰς τήν θεολογικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου, με-
τέβη εἰς Γερμανίαν ὅπου διέμεινε 5½ ἔτη, φοιτήσας εἰς τὰ Πανεπιστήμια
Γοτtingης, Βερολίνου καί Ἰένης, ἀσχοληθεὶς ἐν αὐτῷ εἰς θεολογικάς καί
καί παιδαγωγικάς κυρίως σπουδὰς, ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας
ἐν Ἰένῃ "μετ' ἐπαίνων", μετὰ ὑποβολὴν μακρᾶς ἐναισίμου διατριβῆς ὡς
ἐπιγραφὴν ἐχούσης τὴν ἐρώτησιν "Ἐπάρχει φυσικὸν δίκαιον;" (Gibtes ein
Naturrecht? Versuche einer Kritik der herrschenden Theorien über das
Naturrecht). Ἐνεκα τοῦ μήκους τῆς μελέτης ἐπετράπη νά ἐκδώσῃ διὰ
τοῦ τύπου μόνον τὰ ἀφορῶν εἰς τὴν περὶ ἠθικῆς καί δικαίου θεώρησιν
τοῦ Σπένσερ κριτικὴν του, τοῦ λοιποῦ μέρους παραμένοντος ἔτι ἀνεκδό-
του. Μόνον τό σχετικόν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Α.Σ. Λευθεροπούλου
τιμῆμα μεταφράσας ἐξέδωκεν ἐν τῇ "Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ" τῶν Πατρι-
αρχείων, συνταλέσας οὕτω εἰς τὴν ματαίωσιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ εἰρημένου
ὡς καθηγητοῦ, ἐν Ἐθν. Πανεπιστημίῳ, κεκηρυγμένου, ὡς γνωστόν, ἀρνη-
τοῦ τῆς περὶ Θεοῦ πίστεως καί τῆς ἠθικῆς.

Ἐπανελθὼν ἐκ Γερμανίας προσελήφθη ὑπὸ τοῦ (ἀπὸ Σχολάρχου τῆς ἐν
Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς ἐκλεγέντος) Μητροπολίτου Βεροῖας καί Ναού-
σης Ἀποστόλου (Χριστοθούλου), ὅστις καί ἐχειροτόνησεν αὐτόν Ἀρχι-
ἐπίσκοπον Βεροῖας, -πατρίδι τοῦ πάππου τοῦ Ζ. κατ' εὐχάριστον δι' αὐ-
τόν σύμπτωσιν- προαγαγὼν εἶτα αὐτόν εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν καί ἐγκαταστή-
σας ἐπίτροπόν του ἐν Ναούσῃ ὅπου παρέμεινεν ἐπὶ ἔτος περίπου
κηρύττων τακτικῶς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διδάσκων δέ τὰ θρησκευτικὰ ἐν ταῖς
ἀνωτέραις τάξεσι τῶν σχολείων. Αὐτόθι ἱδρυσε κυριακὸν καί νυκτε-
ρινὸν σχολεῖον διὰ τοὺς μὴ τυχόντας ἐγκαίρου στοιχειώδους παιδείας
κατοίκους ἀποστέρων τῶν φύλων, συνέστησε δέ καὶ μικρὰν δανειστικὴν βιβ-
λιοθήκην ἐν τῇ Μητροπόλει. Παραιτηθεὶς, διωρίσθη εἶτα Μητροπολιτικὸς
ἐπίτροπος ἐν Καβάλλᾳ (1908-9) ὅπου ἐπίσης εἰργάσθη ὡς ἐν Ναούσῃ ἀλλὰ
καί δι' ἄλλους μὲν λόγους, ἰδίᾳ δέ διότι δὲν μετεῖχε τοῦ τρελλοῦ ἐνθου-

σιασμοῦ τῶν κατοίκων ἐπὶ τῇ ἀνακηρύξει τοῦ τουρκικοῦ συντάγματος, ὅπερ ἐκεῖνος ἐθεώρει ἀπλὴν φανάκην δὲν εὐηρέστησε πολλοῦς ἐκ τῶν Καβαλλιωτῶν, συνταυτήσας δὲ οὕτως εἶπεῖν τὴν τύχην του, μετὰ τοῦ τότε Μητροπολίτου Δράμας, (νῦν Σμύρνης) Χρυσαστόμου, ὃν ἐλθόντα εἰς Καβάλλαν οὐ μόνον ἐφιλοξένησεν ἀλλὰ καὶ προέπεμψε τιμητικῶς μέχρι Τοξοτῶν (Ὁξιλάρ) ἀνεκλήθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως αἰτησαμένης τὴν τιμωρίαν αὐτοῦ.

Ἐκλεγείς εἶτα Πατριαρχικός Ἐπόπτης τῶν Σχολῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, παρέμεινεν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ μέχρι τῆς, τῇ 28 Φεβρουαρίου 1917) γενομένης ἐκλογῆς αὐτοῦ ὡς Μητροπολίτου Μυριφεύτου καὶ Περιστάσεως. Ἡ δρᾶσις του ὡς ἐπόπτου, ἀφ' ἑνός μὲν ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως κανονισμοῦ ρυθμιζόντος τὰ κατὰ τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα τῆς ἐποπτείας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἕνεκα τοῦ τότε ἀκριβῶς λασπῶς ἀρξαμένου ὑπαισέρχεσθαι μικροβίου τοῦ χυδαίου, ὅστις εἶνε πολλοῦς ὑπερασπιστὰς ἐν αὐτῇ τῇ Ἐκπαιδευτικῇ Ἐπιτροπῇ καὶ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐν γένει, ὑπῆρξε σχεδόν μαρτυρικὴ ἐπιδεινωθεῖσα κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος ὁπότε ἦτο καταδεδισκαμένος νὰ ὀρίσῃ ἀναστησομένης "ρωμαίικας" ἐπιγραφὰς ἐπὶ τῶν σχολείων καὶ ἐλληνοτουρκικὰς σφραγίδας χρησιμοποιουμένας ὑπὸ τῶν ἐφορειῶν. Τὰ νυκτερινὰ σχολεῖα, ὅπερ ἐπέξετάθησαν ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς ἐποπτείας του, δὲν καταρρώθη δυστυχῶς νὰ ριζοβολήσωσι.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐποπτείας συνειργάζετο καὶ ἐν τῇ "Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ", εἶχε γράψῃ δὲ πρότερον καὶ τὸ περί τῶν σχολῶν τῆς ἀλυτρώτου ἐλλάδος ἄρθρον ἐν καίγालῃ παιδαγωγικῇ ἐγκυκλοπαιδεῖᾳ τοῦ καθηγητοῦ του Rein τοῦ παιδαγωγικοῦ φροντιστηρίου τοῦ ὁποίου ὑπῆρξε μέλος. Ἀργότερον μετεφράσθη ἡ διατριβὴ αὕτη τουρκιστί ἐν τουρκικῇ παιδαγωγικῇ περιοδικῇ *ἤλκ*. Ἄλλας διατριβὰς ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ περιοδικῷ τῆς φιλοσοφίας καὶ παιδαγωγίας τοῦ αὐτοῦ καθηγητοῦ *Zeitschrift für Philosophie u. Pädagogie*) ἐν τῇ "Ἀθηνᾷ" (Minerva) τῆς Ostende (Βελγίου), ἐν τῷ Βυζαντινῷ Δελτίῳ (Byzantinische Zeitschrift) καὶ ἐν γερμανικαῖς ἐφημερίσιν, ὑπερασπιζόμενος τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα κατὰ τὸν μακεδονικὸν ἀγῶνα. Διηύθυνε ἐπὶ δύο ἔτη τὸν "Εὐαγγελισμόν" τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει

ὀρθοδόξου συλλόγου "Ἀνορθώσεως", οὗ ὑπῆρξε γενικός Γραμματεὺς, ἐν αὐτῷ δὲ ἐδημοσίευσεν πλεῖστα ἄρθρα, καὶ τινὰ τῶν μακεδονικῶν κηρυγμάτων του. Περί τοῦ περιοδικοῦ τούτου ἔγραψε λίαν εὐφήμως διὰ μακρῶν ὁ γνωστός φιλέλλην καθηγητὴς Βίκτωρ Ζούλτσε ἐν γερμανικῷ θεολογικῷ περιοδικῷ.

Ἐπαγέντος τοῦ (ἀνεπισήμου) ἀνθελληνικοῦ διωγμοῦ ἐν Θράκῃ, ἀπεστάλη ἐκ μέρους τῶν πατριαρχείων μετ' ἄλλων ἀρχιερέων ἱερέων καὶ διακόνων εἰς τὰς Ἐπαρχίας Ἡρακλείας καὶ Καϊδεστοῦ, Βιζύης, Τυρολόης, Ἀδριανουπόλεως καὶ Αἰνίου πρὸς συγκράτησιν τοῦ πληθυσμοῦ· ἐπανελθὼν ἐκεῖθεν ἀπεστάλη εἰς Τρωάδα ὅπου εἶχεν ἐπεκταθῇ κατὰ τὴν ὁ διωγμὸς πρὸς ὅμοιον σκοπόν.

Μήεκδοθέντος ἀμέσως τοῦ βερατίου του, μόλις κατὰ τὰ τέλη τοῦ Μαΐου (1917) κατῆλθεν εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ τοῦ 1912 δεινῶς καταστραφέν Μυριοφύτον. Διὰ τοῦ κηρύγματός του -γενομένου τακτικῶς κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ ἑορτὴν - ἔπεισε τοὺς κατοίκους τῆς προπευούσης του νά παύσῃ ἡ κατὰ Κυριακὴν τελευτούμενη ἀγορά, μετατεθεῖσα εἰς τὸ Σάββατον, νά κλείωσι δὲ ἅπαντα τὰ καταστήματα ὅλης τῆς ἐπαρχίας κατὰ τὰς Κυριακάς καὶ μεγάλας ἑορτάς τὰ δὲ γραφεῖα μέχρι τῆς ἀπολύσεως τῆς ἐκκλησίας, ἀπαγορευομένης αὐτοῖς καὶ τῆς πωλήσεως κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν.

Τῇ 16ῃ καὶ τῇ 17ῃ Ἰουλίου 1920 ἠτύχησε νά καταλύσῃ τὰς τουρκικὰς ἀρχάς ἐν Περιστάσει καὶ ἐν Μυριοφύτῳ, ἀναπετάσας ἐπὶ τῶν διοικητηρίων τῶν δύο τούτων πόλεων τὴν ραβδατὴν γαλανόλευκον σημαίαν - ἣν εἶχεν ἤδη ὑψώσει ἐπὶ τῆς Μητροπόλεως τοῦ 14ῃ - καὶ ἀνέλαβεν ὁ Ἰδιος τὴν προσωρινὴν στρατιωτικὴν καὶ πολιτικὴν διοίκησιν τῶν δύο τούτων ἐπαρχιῶν, παραδούς αὐτὴν τῷ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀφρχθέντι Ἐπάρχῳ Μυριοφύτου.